

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

БЛАНК ЗАДАННЯЎ 9 клас

Варыянт 2

Заданне 1. Пазнайце слова па яго лексічным значэнні і вызначце яго родавую прыналежнасць. Адказы запішыце ў адпаведных слупках табліцы.

Максімальная колькасць балаў – 6.

Узор:

Слова	Лексічнае значэнне	м. р. / ж. р.
запіс	Пісьмовая перадача, змест чаго-н.; запісаныя на паперы думкі, заўвагі і пад.	м. р.

Словы для даведкі: залеж, квецень, медаль, педаль, продаж, россып.

Заданне 2. Слова можа мець адну, дзве, тры прыстаўкі. А можа не мець іх зусім. Размяркуйце наступныя словы па асобных слупках табліцы. У кожным з прапанаваных слоў вызначце прыстаўку (прыстаўкі).

Максімальная колькасць балаў – 6.

Сподак, схаваць, абяздолец, даказаць (тэарэму), паселішча, нязвыкла, выдатніца, давыбраць, недаспаць, выбары, падлетак, вызваліцель.

Заданне 3. Падбярэце да шасці з сямі слоў, пададзеных у табліцы, такія словы з наступнага абзаца, каб ад асноў кожнай пары можна было ўтварыць неаказіянальныя складаныя назоўнікі або прыметнікі (г. зн. яны павінны змяшчаць у нарматыўных слоўніках літаратурнай мовы). Упішыце па шэсць падабраных і ўтвораных слоў у адпаведныя ячэйкі табліцы. Насупраць незапатрабаванага слова пастаўце ў другім і трэцім слупках прочырк.

Гадаваць, здабыць, сцвярджаць, утвараць, хвост, якасць.

Заўвага: аснова слова з першага слупка павінна ў складаным слове ісці першай, а ў другім слупку ніводнае слова не павінна паўтарацца.

Максімальная колькасць балаў – 6.

Узор:

кніга	насіць	кніганоша
-------	--------	-----------

Заданне 4. Адносіны да прыроды – адзін з паказчыкаў агульнай культуры чалавека. Раскрыйце дужкі і размясціце назвы паняццяў, звязаных з экалогіяй і экалагічнай культурай грамадства, у адпаведных слупках табліцы.

Максімальная колькасць балаў – 6.

(глебава)гідралагічныя ўмовы
(ландшафтна)рэкрэацыйная тэрыторыя
(сельска)гаспадарчыя культуры
(усходне)еўрапейскія масівы
(холада)любныя жывёлы
(шырака)лістыя лясы

Заданне 5. У заданні ўсе прыклады згрупаваны па пэўнай граматычнай прымеце. Але ў кожнай групе ёсць лішні прыклад. Знайдзіце і запішыце яго нумар у адпаведным слупку. Патлумачце свой выбар.

Узор:

Прыклады	Трэцяе лішняе (нумар)	Тлумачэнне
I. Від сувязі паміж словамі ў словазлучэнні: 1) вясёлыя канікулы; 2) вывучыць верш; 3) мая кніга.	2	1 і 3 – дапасаванне; 2 – кіраванне.

Заданне 6. Абапіраючыся на прыведзеныя ў левым слупку табліцы дзеясловы, складзіце шэсць фразеалагізмаў. Для гэтага выкарыстайце прапанаваныя ў наступным абзацы словы, ужываючы іх у форме патрэбнага склону і ліку. Запішыце складзеныя фразеалагізмы ў правым слупку насупраць адпаведных ім значэнняў.

Максімальная колькасць балаў – 6.

Словы-кампаненты для складання фразеалагізмаў: *агарод, вуха, далёка, з, за, казёл, можна, на, не, пад, палец, плячо, трэба, у (ў), увага.*

Заданне 7. Перакладзіце тэкст на беларускую мову.

Максімальная колькасць балаў – 6.

Мотыльки летели со всех сторон на свет и падали, обожженные, на скатерть. Но еще где-то в мире была луна. И это выяснилось лишь тогда, когда Петя и Зоя очутились в самой глубине сада. Сквозь дыры в листве проникал такой яркий и такой волшебный лунный свет, что даже белки глаз девочки отливали раскаленной синевой, и такой же синевой блеснула в кадке под старым абрикосом темная вода, в которой плавала чья-то игрушечная лодочка. (По В. Катаеву.)

Заданне 8. Уважліва прачытайце прапанаваны верш і пагадзіцеся ці не пагадзіцеся з прапанаванымі сцверджаннямі, паставіўшы + (“плюс”) у адпаведным слупку.

Максімальная колькасць балаў – 6.

Ёсць на свеце мой алень,
Ёсць і гэткае маленне:
Будзь заўсёды у аленя,
Цёмны мох і светлы дзень!

Вы, разумныя браты, –
Я і сам страляць умею, –
Дайце жыць майму аленю
Пад галінкай дабраты.

Вось у цішыні лясоў
Ліст трапечы счырванелы.
Можа, гэта страх аленя
Тут асінкаю ўзышоў?

Я іду, іду між дрэў
Па асінавай алеі.
Мне пабачыць бы аленя...
Зноў я чую блізкі стрэл.

Аляксей Пысін
1972

Заданне 9. У прыведзеным пераліку элементаў кожнага мастацкага твора адзін названы памылкова. Знайдзіце яго і запішыце ў адпаведным слупку табліцы. Успомніце і запішыце аўтараў твораў.

А) **“Вечар”**: пералік асоб, рэмаркі, пралог, дыялогі, маналогі

Б) **“Паром на бурнай рацэ”**: экспазіцыя, завязка, апісанне месца падзей, падзел на акты

В) **“Губаты”**: эпіграф, завязка, дыялогі, падзел на часткі, развязка

Г) **“Тарас на Парнасе”**: перасячэнне рэальнага і алегарычна-ўмоўнага, кульмінацыя, прысвячэнне, падзел на часткі

Максімальная колькасць балаў – 6.

Заданне 10. У 2024 годзе споўнілася 80 гадоў з дня першай пастаноўкі п’есы Янкі Купалы “Паўлінка”.

Уявіце сабе, што вы прымаеце ўдзел у стварэнні трэйлера да фільма па гэтай п’есе. Ваша задача – адабраць тры найбольш яркія эпізоды (павінны быць у тэксце твора), якія будуць уключаны ў трэйлер гэтага фільма, патлумачыць свой выбар і напісаць закадравы тэкст (да 200 слоў). У тэксце неабходна прадставіць асноўных герояў, сказаць, пра што фільм, але пры гэтым захаваць інтрыгу. Памятайце, што тэкст пажадана звязаць з выбранымі эпізодамі.

Для даведкі: трэйлер – кароткі відэаролік, які складаецца з найбольш відовішчых фрагментаў фільма і выкарыстоўваецца для анонсу або рэкламы.

Максімальная колькасць балаў – 6.